

KVALIFICERET VALG AF KONTROLFORM VED TILSKUD TIL PLEJE AF GRÆS- OG NATURAREALER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Her kan du læse om, hvilke forhold der kan indgå i overvejelserne om valg af kontrolform, hvad der taler for at vælge synligt afgræsset, og hvad der taler for at vælge fast græsningstryk.

Når man søger om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, skal man vælge, om arealet skal plejes med enten slæt eller afgræsning. Vælges afgræsning, skal man tage stilling til, hvilken kontrolform, der passer bedst til bedriften og arealerne. Når det drejer sig om ekstensive naturarealer, har mange landmænd tidligere oplevet, at det har været svært at overholde kravet om *tæt, lavt plantedække*. Derfor blev der for nogle år siden udviklet en alternativ kontrol, hvor arealet kontrolleres efter *fast græsningstryk*. Det betyder, at man som ansøger skal vælge, om arealet skal kontrolleres efter *fast græsningstryk* eller *synligt afgræsset* (tidligere *tæt, lavt plantedække*).

Kontrol efter *fast græsningstryk* har været en mulighed siden 2012, og dermed er der nogle erfaringer og præciseringer fra NaturErhvervstyrelsen, der bør indgå i overvejelserne om valg af den rette kontrolform for hver enkelt mark. Det er nødvendigt at overveje, hvad der taler for at vælge *synligt afgræsset*, og hvad der taler for at vælge *fast græsningstryk*. Herunder beskrives kort en række punkter, der bør indgå i overvejelserne om kontrolform.

Hvis der er indgået græsningsaftaler med en dyreholder på arealer, der får tilskud til pleje, er det vigtigt, at dyreholder får besked om den valgte kontrolform, og at han kender reglerne!

GRUNDBETALING (GB)

Er arealet berettiget til grundbetaling (tidligere enkeltbetaling), kan man fra 2015 både søge

tilskud til pleje af græs- og naturarealer og til grundbetaling på samme areal. Det kræver, at tilsagnsbetingelserne for GB er overholdt, herunder bl.a. at minimum 50% af plantedækket skal være tydeligt afbidt og under 40 cm højt den 15. september.

Hvis der søges både grundbetaling og tilskud til pleje, skal man vælge kontrolformen *synligt afgræsset*. Når der søges grundbetaling, skal plantedækket under alle omstændigheder være under 40 cm højt, og man kan derfor ikke få nytte af de lempeligere krav, der er ved kontrolformen *fast græsningstryk*.

UKURANTE AREALER

På ukurante naturarealer, hvor der er risiko for, at de ikke fremstår tydeligt afbidte og synligt afgræssede på alle delarealer over 100 m² den 15. september, er det oplagt at vælge kontrolformen *fast græsningstryk*.

SAMHEGNING, EGNE MARKER

Vil ansøger samhegne flere marker, der får tilskud til pleje af græs- og naturarealer, skal der vælges samme kontrolform på hele det samhegnede areal.

Vælges *synligt afgræsset* er der ikke yderligere krav.

Vælges *fast græsningstryk*, skal der i hele indhegningen mindst gå det antal SK pr. ha, der skal være på marken med det højeste fastsatte græsningstryk.

Eksempel:

Den ene mark er på 6 ha, og det nedsatte græsningstryk er 1,0 SK pr. ha = 6 SK.

Den anden mark er på 4 ha, og det nedsatte græsningstryk er 0,5 SK pr. ha = 2 SK.

I alt 8 SK på de to marker, hvis markerne er heget hver for sig.

I den samhegnede indhegning på 10 ha er det ikke nok med 8 SK, for dyrene vil færdes frit på alle 10 ha, så markerne kan ikke kontrolleres hver for sig. Derfor skal der gå mindst 1,0 SK pr. ha = 10 SK, hvis begge marker skal kunne godkendes.

Ønskes kontrolformen *fast græsningstryk*, og vil man samtidig hegne marken sammen med andre marker, må indhegningen indeholde:

- Andre marker med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer, med *fast græsningstryk* som kontrolform
- Marker med tilsagn til fastholdelse og pleje af vådområder, med *fast græsningstryk*
- Naturarealer, som ikke har tilsagn under landdistriktsprogrammet med pligt til afgræsning eller slæt, og ikke modtager grundbetaling, bortset fra arealer, der er omfattet af artikel 32

Græsningstrykket skal beregnes for hele det areal, der kan afgræsses i indhegningen. Det gælder også, selvom der ikke søges tilskud til hele arealet.

Det er for at sikre, at hele tilsagnsarealet plejes med det fastsatte græsningstryk, selvom dyrene

er spredt over et større areal, der kan græsses. Arealer i indhegningen, der ikke kan græsses (sø, tæt buskads, skov uden græs i bunden), tæller ikke med i beregningen af græsningstrykket.

SAMHEGNING, IKKE EGNE MARKER

Er det praktisk at hegne arealet sammen med et areal, som en anden landmand søger tilskud på, kræver det, at der vælges *synligt afgræsset* som kontrolform, for *fast græsningstryk* kræver, at samhegnede arealer har samme tilsagnshaver.

Hvis man ønsker at samhegne arealer med forskellige ejere eller forpagtere er den bedste løsning, at de forskellige marker indgår i et græsningslaug eller en græsningsforening, der får råderetten over hele arealet i indhegningen, og foreningen søger tilskuddet til pleje. I det tilfælde, kan der frit vælges kontrolform.

I helt særlige tilfælde kan der søges dispensation fra hegningsreglerne, hvis det kan begrundes med, at det er en fordel for naturen – evt. med udtalelse fra kommunen eller Naturstyrelsen. En begrundelse kunne f.eks. også være, at man ønsker at samhegne med et lille skovareal, man ikke selv ejer, for at dyrene kan søge ly.

ROTATIONSGRÆSNING

Er det, f.eks. af driftsmæssige årsager, praktisk at afgræsse efter rotationsprincippet, hvor forholdsvis mange dyr sættes på et areal i en kort periode, indtil arealet er græsset i bund, hvorefter dyrene flyttes til et nyt areal, er det oplagt at vælge *synligt afgræsset*.

HENSYN TIL JAGT, YNGLENDE FUGLE ELLER BLOMSTRENDE PLANTER

Der kan være hensyn til f.eks. ynglende fugle eller jagt, der betyder, at det er for tidligt at sætte græsningsdyr på arealet den 1. juni. Eller andre hensyn, f.eks. til blomstrende planter, der betyder, at der ikke bør gå dyr på arealet i hele perioden 1. juni – 31. august. I de tilfælde skal der vælges *synligt afgræsset*.

PARASITTRYK

Er der problemer med græsmarksparasitter på arealet, kan problemet ofte reduceres ved sen udbinding, dvs. i midten af juni, og ved at flytte dyrene igen i slutningen af juli/starten af august. Det taler for at vælge *synligt afgræsset*.

BEHOV FOR TILSKUDSFODRING

Det er ikke tilladt at tilskuds fodre på arealer, der får tilskud til pleje af græs- og naturarealer, bortset fra tilskuds fodring af kalve under 6 måneder i kalveskjul (det kan dog kræve dispensation fra kommunen). Man kan søge dispensation ved NaturErhvervstyrelsen fra det generelle forbud mod tilskuds fodring.

Er der behov for tilskuds fodring, kan det i nogle tilfælde klares ved at samhegne med et areal uden tilsagn, hvor der lovligt kan tilskuds fodres. Det kræver valg af kontrolformen *synligt afgræsset*.

På arealer med kontrol efter *fast græsningstryk*, er det ikke tilladt at samhegne med arealer uden tilsagn og så tilskuds fodre på disse arealer, da der er forbud mod at tilskuds fodre i hele indhegningen i perioden 1. juni til 31. august.

Er det uden for perioden 1. juni - 31. august, der er behov for tilskuds fodring på et samhegnet areal er kontrolformen ligegyldig. Husk dog, at det kræver dispensation fra kommunen at tilskuds fodre på det samhegnede areal, hvis det er § 3-beskyttet.

HELÅRSGRÆSNING

På arealer, der af hensyn til naturen, græsses gennem hele året, kan det være svært at opfylde kontrollen. Her kan det på nogle arealer være mest fordelagtigt at vælge kontrol efter *fast græsningstryk*, hvis kommunen eller Naturstyrelsen anbefaler - og NaturErhvervstyrelsen godkender - minimumsgræsningstrykket på 0,3 SK/ha, så der er foder nok til dyrene gennem efteråret/vinteren.

Gode grunde til at vælge *Synligt afgræsset*

- Arealer med grundbetaling
- Samhegning – flere tilsagnshavere
- Samhegning – arealer med forskellige tilsagn/forpligtelser
- Rotationsgræsning eller anden driftsform, hvor det er praktisk at kunne flytte dyr rundt
- Hensyn til f.eks. jagt, ynglende fugle eller blomstrende planter i perioden 1. juni til 31. august
- Problemer med højt parasittryk
- Behov for tilskuds fodring på et samhegnet areal i perioden 1. juni til 31. august

Gode grunde til at vælge *Fast græsningstryk*

- Arealer uden grundbetaling
- Svært at opfylde krav om synlig afgræsning
- Ukurante naturarealer
- Har dyr nok til, at de konstant kan være på arealet i perioden 1. juni til 31. august
- Samhegning – egne marker: hvis nogle er ukurante
- Samhegning – flere lodsejere: hvis der er etableret græsningslaug eller græsningsforening
- der er etableret græsningslaug eller græsningsforening

Læs mere:

LandbrugsInfo: [Flere vigtige ændringer i ordningen "Tilskud til pleje af græs- og naturarealer](#)

NaturErhvervstyrelsen: [Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2015](#)